

Prima instanță: Jud. Nisporeni (jud. G. Șișcanu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu)

Î N C H E I E R E

31 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător:

Ala Cobăneanu

Judecători:

Dumitru Mardari, Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Maftai Grigore,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Maftai Grigore
împotriva Macovei Vasile cu privire la declararea nulității contractului de împrumut,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2016, prin care a
fost menținută hotărârea Judecătoriei Nisporeni din 31 decembrie 2015,

c o n s t a t ă :

La 15 ianuarie 2015, Maftai Grigore s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către Macovei Vasile privind declararea nulității contractului de împrumut.

În motivarea acțiunii a indicat că, la începutul anului 2012 a convenit cu cet. Macovei Vasile de a încheia o tranzacție de cumpărare-vânzare a depozitului și a terenului aferent acestuia, situat în or. Nisporeni, str. Păcii 1. De iure acest depozit aparținea fiicei pârâtului –Macovei Angela, însă de facto era proprietatea pârâtului Macovei Vasile, care avea împuternicirile necesare pentru a acționa în numele fiicei sale.

Menționează reclamantul că a decis ca în calitate de parte la contract-cumpărător să figureze sora lui Maftai Tatiana.

Afirmă că împreună cu pârâtul au convenit că valoarea depozitului și a terenului aferent acestui depozit pe care urma să-l obțină Macovei Angela în scurt timp în proprietate, să fie de 20 000 euro, care la acel moment constituia suma de 314 000 lei, plus valoarea cadastrală a depozitului în valoare de 70 000 lei și plus valoarea cadastrală a terenului aferent, care la 22 martie 2012 încă nu era stabilită, deoarece încă nu-i aparținea lui Macovei Angela, însă ulterior a fost apreciată la suma de 18 346 lei, în total valoarea bunurilor procurate după ce a fost stabilit prețul terenului aferent al depozitului constituia suma de 406 346 lei.

Susține că, în contul acestei sume, inițial i-a dat personal lui Macovei Vasile, la 20 martie 2012, un avans în sumă de 1 000 euro, echivalentul a 15 700 lei. Pentru această sumă Macovei Vasile a întocmit o recipisă, în care a indicat concret că banii i-a primit din contul depozitului.

Explică că, pârâtul Macovei Vasile, pentru a se asigura că îi va fi achitată suma restantă, dar și pentru a ascunde prețul real al tranzacției încheiate între Macovei Angela și Maței Tatiana, obiectul căruia l-a constituit depozitul situat în or. Nisporeni, str. Păcii 1, și prețul de facto al terenului aferent care încă nu se afla în proprietatea lui Macovei Angela, l-a convins să încheie un contract de împrumut pentru suma de 20 000 euro, pe care a promis că îl va anula la momentul când îi va achita sumele restante la contractul de cumpărare-vânzare a depozitului și terenului aferent.

Ca motiv real al ascunderii prețului real al tranzacției de cumpărare-vânzare a depozitului și a terenului aferent acestuia, pârâtul a indicat nedorința sa de a achita impozitul pe venit din această tranzacție la Inspectoratul Fiscal și l-a convins și pe el că în acest caz va avea de câștigat, deoarece nu va fi necesar să achite taxe notariale în valoare mare.

Relevă că, la 22 martie 2012, după ce a perfectat contractul de cumpărare-vânzare a depozitului, a fost perfectat și contractul de împrumut pentru suma de 20 000 euro, conform căruia chipurile a împrumutat de la Macovei Vasile suma de 20 000 euro pe un termen până la 22 septembrie 2012, real însă el acești bani nu i-a primit de la pârât.

Invocă reclamantul, că contractul de împrumut din 22 martie 2012, a fost o tranzacție fictivă și simulată, între el și pârâtul Macovei Vasile pentru a ascunde o altă tranzacție: cea de vânzare-cumpărare a depozitului și a terenului aferent acestui depozit situat în or. Nisporeni, str. Păcii 1.

După ce au fost încheiate cele două contracte: primul de vânzare-cumpărare a depozitului și al doilea de împrumut, i-a transmis lui Macovei Vasile suma de 14 000 euro, iar ultimul a mai eliberat o recipisă, în care de asemenea a indicat că a primit banii de la Maței Grigore, în contul depozitului.

Potrivit înțelegerilor avute cu pârâtul Macovei Vasile, în perioada 08 august - 21 decembrie 2012, în contul sumei restante pentru depozit și terenul aferent, reclamantul i-a transferat de pe contul Societății cu Răspundere Limitată „Congriser”, pe care o administrează, pe contul Societății cu Răspundere Limitată „Pro-valds”, administrată de Macovei Vasile, bani în sumă totală de 175 000 lei, conform ordinilor de plată anexate la materialele cauzei.

Relatează reclamantul, că în pofida faptului că la 21 decembrie 2012, el îi achitase toată suma cu care s-au înțeles în contul tranzacției de vânzare-cumpărare a depozitului și terenului aferent din or. Nisporeni, str. Păcii 1 și chiar mai mult cu

4154 lei, ținând cont de inflație, Macovei Vasile, urmărind scopul obținerii prin escrocherie și fals a banilor în proporții deosebit de mari, a intentat un proces civil solicitând executarea contractului de împrumut și încasarea de la el, suplimentar a sumei de 13 805, 56 euro.

Precizează reclamantul că anume atunci a înțeles că, de fapt, a fost dus în eroare de către pârâtul Macovei Vasile și a fost convins să încheie contractul de împrumut sub pretextul de a ascunde tranzacția de vânzare-cumpărare a depozitului și a terenului aferent urmărind în final scopul punerii acestui contract în executare cu rea-credință, pentru a încasa suplimentar de la reclamant sume de bani necuvenite.

Consideră reclamantul că, în cererile de chemare în judecată, în cererile de recurs și în cadrul ședințelor de judecată la procesul intentat în vederea încasării de la el a pretinsei datorii formate ca rezultat al încheierii unei tranzacții fictive, Macovei Vasile a indus în eroare instanța de judecată.

Astfel, circumstanțele precum că Macovei Vasile i-ar fi împrumutat suma de 35 000 euro sunt false, precum și că, la 22 martie 2012, Macovei Vasile i-a dat real cu împrumut bani în sumă de 20 000 euro.

Reiterează că, atât cei 15 000 euro pe care i-a dat lui Macovei Vasile, precum și cei 175 000 lei pe care i-a transferat de la contul firmei sale pe contul firmei pârâtului, reprezintă costul integral al depozitului și al terenului aferent din or. Nisporeni, str. Păcii 1, pe care l-a procurat pe numele rudei sale de la fiica lui Macovei Vasile, reprezentat de ultimul, la prețul convenit de ambii la început.

În astfel de împrejurări, după ce a constatat comportamentul de rea-credință a lui Macovei Vasile, reclamantul menționează că fiind credul a acceptat să participe la tranzacția fictivă și simulată de împrumut a sumei de 20 000 euro, încheiată la 22 martie 2012 în scopul de a ascunde prețul real al tranzacției de cumpărare-vânzare a depozitului și terenului aferent din or. Nisporeni, str. Păcii 1.

Cere reclamantul, declararea nulității contractului de împrumut, încheiat la 22 martie 2012, între Macovei Vasile și Maftei Grigore.

Prin hotărârea Judecătoriai Nisporeni din 31 decembrie 2015, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

S-a încasat de la Maftei Grigore taxa de stat în mărime de 8889, 44 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2016, a fost respins apelul declarat de avocatul Foltea Vasile în interesele lui Grigore Maftei și menținută hotărârea Judecătoriai Nisporeni din 31 decembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată intentată de Grigore Maftei către Vasile Macovei privind declararea nulității contractului de împrumut.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 28 februarie 2017, în termenul prevăzut de lege, Maftei Grigore a declarat recurs, solicitând admiterea recursului,

casarea deciziei Curții de Apel Chișinău și a hotărârii Judecătorei Nisporeni din 31 decembrie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii înaintate.

În motivarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare, recurentul a indicat că, consideră decizia Curții de Apel neîntemeiată, pe motivul interpretării în mod eronat a legii, aprecierii arbitrare a probelor, precum și că este emisă cu admiterea încălcărilor, altele decât cele indicate la alin.(3) art. 432 Cod de Procedură Civilă care au dus la soluționarea greșită a cauzei.

De asemenea a indicat că, instanța de apel nu a ținut cont de argumentele sale referitor la faptul că contractul de împrumut a sumei de 20 000 euro, încheiat la 22 martie 2012, este o tranzacție fictivă și simulată, încheiată cu scopul de a ascunde prețul real al tranzacției de cumpărare-vânzare a depozitului și a terenului aferent din orașul Nisporeni, str. Păcii 1, fapt care a fost constatat în cadrul procesului și specificat în partea motivatoare a hotărârii judecătorei în Judecătoria Nisporeni, Mihail Ulinici, din 06 noiembrie 2013 emisă în pricina civilă nr. 2-389/2013.

Susține că, instanța de apel nu s-a expus referitor la obligația instanței de fond de a o invoca din oficiu și de a constata inclusiv nulitatea absolută a contractului de împrumut în conformitate cu prevederile art. art. 217 alin.(1) și 221 Cod Civil.

Totodată, instanța de apel a reținut drept nefondate argumentele sale precum că, întrucât nu avea cunoștințe juridice și nu a beneficiat de asistență juridică de calitate în cadrul examinării procesului civil nr. 2-389/13 în prima instanță, nu a cunoscut despre faptul că putea să înainteze o acțiune reconvențională prin care să solicite nulitatea absolută a contractului de împrumut.

Reiterează că, serviciile prestate de avocatul care i-a reprezentat interesele la acea etapă nu a întrunit elementele de eficiență și calitate anume din considerentul că nu i-au fost explicate efectele prevederilor art. 217 Cod Civil, care nu sunt suficient de clare și previzibile. Din conținutul prevederilor art. 217 Cod Civil a înțeles că nu este necesar o acțiune reconvențională, deoarece instanța poate invoca nulitatea absolută a actului juridic și din oficiu.

Afirmă că, instanța de apel adoptând soluția contestată din 01 decembrie 2016, a interpretat în mod eronat prevederile art. 217 alin.(1) și (3) Cod Civil, potrivit căruia nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu. Acțiunea în constatarea nulității absolute este imprescriptibilă.

Consideră că, a avut dreptul imprescriptibil să invoce nulitatea absolută a contractului de împrumut nr. 901 din 22 martie 2012, care este o tranzacție fictivă, deoarece a fost încheiată cu scopul de a garanta achitarea prețului real pentru bunurile procurate pe numele lui Maței Tatiana, conform contractelor de vânzare-cumpărare din 22 martie 2012 și 10 mai 2012.

Explică că această poziție a fost susținută inclusiv prin constatările Colegiului civil al Curții de Apel Chișinău în acest dosar din 06 aprilie 2016, care a menționat: „faptul că în litigiul inițiat de Macovei Vasile către Maftei Grigore cu privire la încasarea împrumutului în baza contractului din 22 martie 2012 există o hotărâre judecătorească irevocabilă, nu-l privează pe Maftei Grigore să invoce nulitatea acestui contract, or în procesul judiciar judecat anterior nu au fost formulate pretenții reconvenționale”.

Opinează că, neintervenirea cu o acțiune reconvențională în litigiul inițial, pe motivul că avocatul nu l-a consultat referitor la efectele unei norme juridice, dar și pe motivul că aceste norme juridice nu sunt clare și previzibile, nu-l decad din dreptul prevăzut expres de art. 217 Cod Civil de a invoca nulitatea absolută a unui act juridic.

Astfel, argumentele invocate în instanța de apel în favoarea existenței unei hotărâri irevocabile în acest caz nu sunt plauzibile, deoarece a prezentat în cadrul examinării pricinii suficiente probe care demonstrează că actul juridic este lovit de nulitatea absolută.

Precizează că, instanța de apel nu a ținut cont de argumentele expuse în cererea de apel referitor la faptul că instanța de fond eronat a concluzionat în paragraful 47 al părții motivatoare a hotărârii din 31 decembrie 2015, precum că acțiunea depusă urmează a fi respinsă și din motivul că în cadrul judecării pricinii a stabilit cu certitudine și incontestabil că acest litigiu are ca obiect acțiunea în nulitatea absolută a contractului de împrumut, care prin decizia definitivă a Curții de Apel Chișinău din 19 noiembrie 2014 a fost recunoscut valabil și că în acest caz urmează a fi aplicat principiul puterii de lucru judecat.

Potrivit art. 265 lit. b) din Codul de Procedură Civilă, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care într-un litigiu între aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri s-a emis o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă.

Socoate că, reieșind din prevederile menționate și întrucât există decizia definitivă a Curții de Apel din 19 noiembrie 2014, prin care contractul de împrumut a fost recunoscut valabil, încasându-se datoria de 8 855 euro și penalitatea în mărime de 1 584 euro, urma să fie dispusă încetarea acestui proces prin încheiere, dar nu să fie respins ca neîntemeiat prin hotărâre.

Relevă că, instanța de apel în general nu a ținut cont de argumentele pe care le-a invocat, precum că concluziile instanței de fond sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, fiind interpretate în mod arbitrar probele prezentate.

În continuare menționează că, din declarațiile date de Macovei Vasile în cadrul procesului civil nr. 2-389/2013 și din înscrisurile prezentate în calitate de probă în prezenta pricină, este o discrepanță vădită între prețul de facto al depozitului și

terenului aferent vândute de Macovei Angela- 92346 lei și sumele încasate real de către Macovei Vasile de la Maftai Grigore: 15 000 euro+ 175 000 lei = 410 500 lei.

Relatează că în cazul în care ar admite, argumentele absurde ale intimatului referitor la pretinsul caracter real al sumei de 20 000 euro împrumutați de la Macovei Vasile la 22 martie 2012, atunci din probele anexate la dosar reiese clar că acesta a încasat ulterior de la Maftai Grigore conform recipiselor și ordinelor de plată suma de 410500 lei, sau cu 96 500 lei mai mult decât ar pretinde că ar fi împrumutat.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și alin. (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 10 mai 2017, intimatul Macovei Vasile a depus referință la cererea de recurs înaintată, prin care a solicitat declararea inadmisibilității recursului.

Examinând cererea de recurs declarată de Maftai Grigore, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins ca inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 440 CPC, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute în art. 433 CPC.

În conformitate cu art.433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

În conformitate cu art.432 alin.(1), (2), (3) și (4) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel, analizând argumentele recursului prin prisma existenței temeiurilor de declarare a recursului, Colegiul constată că acestea nu se încadrează în limitele stabilite de norma precitată, instanța de apel aplicând corect normele de drept material și procedural.

Colegiul consideră că argumentele invocate în cererea de recurs sunt irelevante și declarative, motiv pentru care acestea nu pot fi reținute de către instanța de recurs întru admiterea cererii și casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

Mai mult, Colegiul învederează că dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurentului, fără a indica vreun temei prevăzut de art.432 alin.(2), (3) și (4) CPC, face ca acesta să fie respins de către instanța de recurs din considerentul că motivele indicate în dezacord nu se încadrează în prevederile normei precitate și nu constituie temei de casare a deciziei, recursul exercitat având caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

În aceeași ordine de idei, Colegiul precizează că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, la caz, menționează și jurisprudența CEDO, conform cărei recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror, atât instanța de apel, cât și prima instanță s-au pronunțat în mod corespunzător.

Din considerentele enumerate și având în vedere faptul că, argumentele recursului nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin.(2), (3) și (4) din CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Maței Grigore, ca inadmisibil

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433, art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Maței Grigore, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Ala Cobăneanu

Judecători

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu